

ΣΤΙΣ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Η Αντιπροσωπεία ολοκληρώνει τη σύνθεση του προεδρείου της νέας ΔΕ

Κατόπιν της ομόφωνης απόφασης της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ στην ειδική συνεδρίασή της, στις 11 Ιουλίου 2010, για διακοπή και συνέχιση της συνεδρίασης την 4/9/2010, καλείστε στη συνέχιση της ειδικής συνεδρίασης της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ, σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 του ΠΔ της 27-11/14.12.26 «περί κωδικοποίησης των περί συστάσεως του ΤΕΕ κειμένων διατάξεων», όπως αντικαταστάθηκαν από τα άρθρα 7 και 8 του Ν. 1486/1984, την παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 2187/94 και την παρ. 4 του άρθρου 15 του Ν. 2308/95, που θα πραγματοποιηθεί το **Σάββατο 4 Σεπτεμβρίου 2010** και ώρα 09.45 π.μ. στο Ξενοδοχείο «Athens Imperial» (Πλατεία Καραϊσκάκη, κοντά στο σταθμό «Μεταξουργείο» του Μετρό), με τα υπολείποντα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης:

1. Εκλογή γενικού γραμματέα και αναπληρωτή γενικού γραμματέα της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ.

Σας υπενθυμίζουμε ότι η συνεχιζόμενη ειδική συνεδρίαση θα πραγματοποιηθεί, χωρίς να απαιτείται η διαπίστωση εκ νέου της απαρτίας, η οποία μπορεί να διαπιστωθεί μόνο κατά τη διάρκεια των ψηφοφοριών από τον αριθμό των ψηφισάντων (απαρτία 50% συν ένα). Η κατάθεση υποψηφιοτήτων για τη θέση του γενικού γραμματέα της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ θα γίνει έως τις 09.50 π.μ. του Σαββάτου 4 Σεπτεμβρίου 2010.

Ο Πρόεδρος της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ
Γιάννης Θεοδωράκης

Κύπρος

Βάσει έρευνας, η οποία εκπονήθηκε το 2008 από το γραφείο σχεδιασμού (Planning Bureau of Cyprus), προκειμένου να καταγραφεί το υφιστάμενο καθεστώς στους τομείς επαγγελματικών υπηρεσιών, να καταγραφούν παράγοντες που τυχόν παρεμποδίζουν τον ανταγωνισμό και να προταθούν τροποποιήσεις για βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου, προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Το επάγγελμα του αρχιτέκτονα και του πολιτικού μηχανικού ρυθμίζεται, βάσει διαφόρων κανόνων και κανονισμών.

2. Παρά τις προσπάθειες του Κυπριακού Επιστημονικού και Τεχνικού Επιμελητηρίου, για καθορισμό της τιμολόγησης υπηρεσιών των μελών του, δεν έχει λάβει χώρα σχετικός καθορισμός τιμών. Τα μέλη του Επιμελητηρίου διαπραγματεύονται ελεύθερα τις αμοιβές τους με τους πελάτες τους, ωστόσο, σύμφωνα με την κυπριακή Αρχή Ανταγωνισμού, κανένα μέλος του Επιμελητηρίου δεν μπορεί να χρεώνει κάτω από τα κατώτατα όρια αμοιβών, ως αυτά προσδιορίζονται κατά καιρούς από το εν λόγω Επιμελητήριο.

Ιταλία

Η παλική Αρχή Ανταγωνισμού, βάσει του λεγόμενου Code of Conduct των μηχανικών, κατέληξε ότι ο σεβασμός του κριτηρίου της επαγγελματικής ευπρέπειας (decorum), αποτελεί έναν έμμεσο τρόπο για την εφαρμογή κατώτερων ή καθορισμένων αμοιβών. Πέραν των ανωτέρω, ο νόμος Bersani του 2006 κατήργησε τις υποχρεωτικές ελάχιστες αμοιβές.

Ισπανία

Το 2009, τέθηκε σε εφαρμογή ο νόμος «Omnibus Law», ο οποίος τροποποίησε μια σειρά από εθνικούς νόμους, ώστε να καταστεί εφικτή η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας

ΕΝΩ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ Ο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Άσκοπες και άστοχες μετακινήσεις

Την ανάκληση των αποφάσεων για μετακινήσεις των Προϊσταμένων Διευθύνσεων και Τμημάτων των Τεχνικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, ζητά από την Περιφερειάρχη **Αικατερίνη Διαμαντοπούλου** ο πρόεδρος του ΤΕΕ, **Γιάννης Αλαβάνος**, υπογραμμίζοντας ότι δεν είναι λογικό να γίνουν αυτές «τη στιγμή που η θητεία όλων των προϊσταμένων έχει λήξει και έχει συγκροτηθεί το Υπηρεσιακό Συμβούλιο, το οποίο θα προβεί σε κρίσεις νέων προϊσταμένων και τη στιγμή που έχει δημοσιευτεί ο νόμος για τη διοικητική ανασυγκρότηση της χώρας ("Καλλικράτης"), όπου οι υπάλληλοι ήδη κλήθηκαν και υπέβαλαν αιτήσεις, εφόσον επιθυμούσαν τη μετάταξή τους στην αιρετή Περιφέρεια».

Όπως επισημαίνει: «Είναι φανερό ότι, αντί της σωστής υπηρεσιακής οργάνωσης και της αξιοποίησης του προσωπικού, γίνονται επιλογές, με αιτιολογία "την εύρυθμη λειτουργία και την αύξηση αποδοτικότητας της Υπηρεσίας", οι οποίες ούτε τη βελτίωση λειτουργίας των υπηρεσιών εξυπηρετούν, αλλά ούτε και αναδεικνύουν τα προσόντα του προσωπικού και τελικά οδηγούν σε αποδιοργάνωση των υπηρεσιών».

Σε κάθε περίπτωση, οι μετακινήσεις των Προϊσταμένων Διευθύνσεων και Τμημάτων των Τεχνικών Υπηρεσιών σε υπηρεσιακές μονάδες των οποίων δεν έχουν πλήρη γνώση του αντικειμένου είναι άστοχες, δεδομένου ότι οι Τεχνικές Υπηρεσίες είναι αρμόδιες για την εκπόνηση μελετών και εκτέλεση έργων και οι προϊστάμενοι αυτών πρέπει να έχουν εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις, πλήρη γνώση του επιστημονικού μέρους του αντικειμένου της Υπηρεσίας, να μπορούν να λαμβάνουν τις απαραίτητες αποφάσεις – ευθύνες, ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον».

* Άμεση ήταν η ανταπόκριση της γενικής γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας Αικ. Διαμαντοπούλου, η οποία σε απάντησή της δηλώνει ότι θα κάνει πλήρη ενημέρωση για το ζήτημα στη Διοικούσα Επιτροπή του Τοπικού Τμήματος του ΤΕΕ, σε συνάντηση που θα προσδιοριστεί. Ζητά σε αυτήν να παραβρίσκει και μέλος της Κεντρικής ΔΕ του ΤΕΕ, υποστηρίζοντας ότι θα πείσει πως «οι αλλαγές είναι για την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος», το οποίο ασφαλώς προασπίζεται και το ΤΕΕ.

για την παροχή υπηρεσιών.

Το 2008, η ισπανική Αρχή Ανταγωνισμού ασχολήθηκε με το θέμα καθορισμού τιμών από την Ένωση Αρχιτεκτόνων στην περιοχή της Huelva, εφαρμόζοντας τον εθνικό νόμο περί ανταγωνισμού. Επρόκειτο για πρόταση της Ένωσης Αρχιτεκτόνων προς τα μέλη της, να εφαρμόσουν μια απλουστευμένη μέθοδο υπολογισμού του εκτιμώμενου κόστους διαφόρων εργασιών, με την πρόβλεψη πως, αν οι αρχιτέκτονες δεν εφαρμόζαν τη μέθοδο αυτή, προκειμένου να τους χορηγηθεί έγκριση από την Ένωση, οι αρχιτέκτονες θα έπρεπε να δικαιολογήσουν στην Ένωση τους λόγους μη υιοθέτησης της μεθόδου. Η Αρχή Ανταγωνισμού έκρινε ότι επρόκειτο για αντιανταγωνιστική πρακτική και έμμεση σύσταση κατώτατων τιμών.

Πολωνία

Βασική προτεραιότητα της πολωνικής Αρχής Ανταγωνισμού για τη διετία 2008-2010 είναι η αύξηση του επιπέδου του ανταγωνισμού στα ελεύθερα επαγγέλματα. Ως εκ τούτου, η Αρχή παρακολουθεί τακτικά τον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών, αντιδρώντας σε περιπτώσεις παράβασης των κανόνων ανταγωνισμού.

Όσον αφορά στις υπηρεσίες των πολιτικών μηχανικών, η Αρχή δεν έχει ασχοληθεί μέχρι σήμερα. Ωστόσο, όσον αφορά στην Ένωση Αρχιτεκτόνων, έχει εκδώσει 2 αποφάσεις. Η πρώτη απόφαση αφορούσε σε περίπτωση κατά το έτος 2002, όπου διαπιστώθηκε, ότι η θέσπιση ενός κώδικα από το Εθνικό Επιμελητήριο Αρχιτεκτόνων ο οποίος υποχρέωνε τα μέλη του να εφαρμόζουν συγκεκριμένες ρυθμίσεις, καθιερώνοντας με αυτό τον τρόπο κατώτατες τιμές της εργασίας τους, απέβλεπε στον περιορισμό ανταγωνισμού.

Η δεύτερη απόφαση αφορούσε σε περίπτωση κατά το έτος 2006, όπου ο πρόεδρος της Αρχής αποφάνθηκε ότι το Επιμελητήριο Αρχιτεκτόνων στη Βαρσοβία εισήγαγε παράνομα, στους κανόνες επαγγελ-

ματικής συμπεριφοράς των αρχιτεκτόνων, πρόβλεψη για απαγόρευση συμμετοχής σε διαγωνισμούς των μελών του, στους οποίους μόνο κριτήριο ήταν η προσφερόμενη τιμή. Στο Επιμελητήριο επιβλήθηκε πρόστιμο.

Σλοβενία

Στη Σλοβενία, το επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού είναι ρυθμισμένο ως προς τα επαγγελματικά δεδομένα, στα οποία οι πολιτικοί μηχανικοί πρέπει να ανταποκρίνονται, ώστε να ασκούν το επάγγελμά τους. Η λεγόμενη «Construction Act» αντιμετωπίζει το ζήτημα αυτό και προβλέπει ρυθμίσεις σχετικά με την ίδρυση του Σλοβενικού Επιμελητηρίου Μηχανικών. Πριν τις αλλαγές που επέφερε η «Construction Act», το επιμελητήριο είχε συντάξει και δημοσιεύσει σχέδιο για τις κατώτερες αμοιβές, το οποίο δεν υιοθετήθηκε από την κυβέρνηση και ως εκ τούτου δεν κατέστη δεσμευτικό για τα μέλη του Επιμελητηρίου. Το 2007 η «Construction Act» άλλαξε και δεν επιτρέπει στο Επιμελητήριο να υιοθετεί κατώτατες αμοιβές, παρά μόνον να δημοσιεύει συνιστώμενες αλλά όχι δεσμευτικές τιμές.

Οι ελάχιστες αμοιβές μηχανικών

ΜΙΑ ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (ECN)

Στα μέλη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού (ECN) τέθηκε το ερώτημα, εάν έχουν αντιμετωπίσει καταγγελίες μηχανικών για τα κατώτατα όρια αμοιβών τους, ή εάν τους έχει απασχολήσει το θέμα, όπως, επίσης, αν έχουν αποφανθεί ποτέ αναφορικά με την υπαγωγή, ή μη, αυτής της πλευράς του επαγγέλματος των μηχανικών στους κανόνες του ανταγωνισμού.

Οι απαντήσεις που δόθηκαν, εξαιρετικά επίκαιρες για την περίπτωση της χώρας μας (με φόντο την έρευνα της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού) και αποκαλυπτικές, παρατίθενται στη συνέχεια.

Να σημειωθεί ότι το ECN συγκροτείται από τις Αρχές Ανταγωνισμού των 27 κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρόκειται για μια έρευνα, το ερώτημα και οι τοποθετήσεις της οποίας τέθηκε και δόθηκαν από συγκεκριμένη οπτική, πολιτική και νομική σκοπιά, η οποία δε συμπίπτει προφανώς με αυτήν του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και των αντίστοιχων Επιμελητηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τσεχία

Το 2003, η Αρχή Ανταγωνισμού της

Τσεχίας κινήθηκε κατά του Τεχνικού Επιμελητηρίου, επειδή αυτό εισήγαγε νέους κανόνες για τον προσδιορισμό των τιμών/αμοιβών των μελών του. Το Επιμελητήριο άσκησε έφεση κατά της απόφασης της Αρχής και το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της Αρχής, καθώς διαπίστωσε ότι το Επιμελητήριο είχε ενεργήσει βάσει του άρθρου 23 του Νόμου 360/1992, περί άσκησης επαγγέλματος των διπλωματούχων μηχανικών, αρχιτεκτόνων και τεχνικών, απασχολούμενων με την κατασκευή έργων. Βάσει του άρθρου 23 προκύπτει ότι το Τεχνικό Επιμελητήριο έχει εκ του νόμου δικαίωμα δημοσίευσης λιστών τιμών και αμοιβών, και, ακόμη και αν αυτό στρέφεται κατά του ανταγωνισμού, εγκρίνεται από το νόμο.

Λουξεμβούργο

Η Αρχή Ανταγωνισμού του Λουξεμβούργου ερευνά επί του παρόντος αντίστοιχη υπόθεση. Οι πολιτικοί μηχανικοί και οι αρχιτέκτονες α-

νήκουν στην Ένωση «Ordre des Architectes et Ingenieurs – Conseils» (ΟΑΙ), όπου η συμμετοχή είναι υποχρεωτική και τα εν λόγω επαγγέλματα καθορίζονται από υψηλό βαθμό ρύθμισης. Η ΟΑΙ έχει το δικαίωμα να αποκλείσει ή να απαγορεύσει την άσκηση επαγγέλματος για ορισμένο χρόνο, σε μέλη του που κρίνει ότι παραβαίνουν τους κανόνες του κώδικα συμπεριφοράς ή του κώδικα ηθικής που έχει θεσπίσει.

Σύμφωνα με το νόμο, η ΟΑΙ δεν έχει την εξουσία να υπολογίζει τις αμοιβές ως ποσοστό επί του εκτιμώμενου κόστους των επιχειρούμενων εργασιών και δεν καθορίζει ένα ελάχιστο εκτιμώμενο κόστος των προγραμμάτων που αναλαμβάνονται από τα μέλη της, αλλά προωθεί standard συμβόλαια που αναφέρονται στο γερμανικό σύστημα ως ΗΟΑΙ, το οποίο βασίζεται στην τιμή του προγράμματος για τον υπολογισμό της αμοιβής. Αυτό συνιστά μια σύσταση της ΟΑΙ εκ πρώτης όψews, ωστόσο στην ουσία φαίνεται η ΟΑΙ να επιβάλει αυτό το σύστημα υπολογισμού αμοιβών στα μέλη της. Η ΟΑΙ ελέγχει τα μέλη της, αν έχουν «ικανοποιητική πρόοδο», σύμφωνα με τα κριτήριά της και το πόρισμά της οδηγεί σε κατώτατη τιμή, η οποία δεν μπορεί να είναι κα-

τώτερη από το θεωρητικό όριο τιμής που ορίζεται στον κώδικα συμπεριφοράς της ΟΑΙ. Αν η ΟΑΙ εκτιμήσει ότι ο υπολογισμός της αμοιβής δε συμβαδίζει με τις προϋποθέσεις που θέτει, το μέλος τιμωρείται ακόμη και με ενδεχόμενη στέρηση άσκησης του επαγγέλματός του. Επομένως, φαίνεται να επιβάλλεται από την Ένωση (ΟΑΙ) σε αρχιτέκτονες και μηχανικούς ελάχιση αμοιβή.

Λετονία

Η Αρχή Ανταγωνισμού της Λετονίας αντιμετώπισε το 2007 δύο υποθέσεις. Το κανονιστικό πλαίσιο του κλάδου των πολιτικών μηχανικών διέπεται από το νόμο περί κατασκευής (Law of Construction), όπου θεσπίζονται συγκεκριμένες απαιτήσεις για την πιστοποίηση των προσόντων των πολιτικών μηχανικών. Η Ενώσις των πολιτικών μηχανικών και των αρχιτεκτόνων έχουν δικαίωμα να χορηγούν πιστοποιητικά για την πρακτική της κατασκευής και της αρχιτεκτονικής αντίστοιχα, χωρίς όμως να μπορούν, βάσει νόμου, να καθορίζουν αμοιβές παροχής υπηρεσιών. Ωστόσο, η Αρχή κατόπιν έρευνας διαπίστωσε ότι και οι δύο Ενώσεις είχαν καθορίσει κατώτατες αμοιβές για τις παρεχόμενες υπηρεσίες από τα μέλη τους, με σχετικές ρυθμίσεις άμεσα δεσμευτικές για τους μηχανικούς και έμμεσα δεσμευτικές για τους αρχιτέκτονες. Οι Ενώσεις θεωρήθηκαν, βάσει του Δικαίου του ανταγωνισμού, Ενώσεις επιχειρήσεων.

Στη Λετονία, η Ένωση Αρχιτεκτόνων είχε θεσπίσει κανονισμό αποζημίωσης για μελέτη και κατασκευή έργου. Ο κανονισμός οδηγούσε στον προσδιορισμό τιμής έργου και λίστας τιμών, οι οποίες δεν μπορούσαν να διαφοροποιηθούν πέραν ενός ποσοστού. Για δημόσιες προμήθειες, η παράθεση τιμών ήταν υποχρεωτική. Τα κόστη εργασίας και η συμφωνία επί της τιμής προσδιορίζονταν επί ενός ποσοστού, με βάση το κόστος της συ-

γκεκριμένης κατασκευής (ή σε περιπτώσεις μη κατασκευής με βάση κατώτατη ωριαία αποζημίωση).

Η Αρχή Ανταγωνισμού της Λετονίας έκρινε βάσει του Ευρωπαϊκού Δικαίου του ανταγωνισμού, πως οι κανονισμοί της Ένωσης Αρχιτεκτόνων παρέβαιναν το άρθρο 101 ΣΛΕΕ του Εθνικού Δικαίου περί ανταγωνισμού και απαγόρευσε την εφαρμογή τους.

Επίσης, η Αρχή εξέτασε τον κανονισμό της Ένωσης Πολιτικών Μηχανικών για κατώτατες ωριαίες αμοιβές και συμπέρανε ότι οι ρυθμίσεις του κανονισμού, που αφορούσαν στον καθορισμό κατώτατων τιμών, συνιστούσαν παρεμπόδιση του ανταγωνισμού. Έτσι, εφαρμόστηκε το Εθνικό Δίκαιο Ανταγωνισμού και η Ένωση Πολιτικών Μηχανικών κατήγγησε τις επίμαχες ρυθμίσεις για καθορισμό τιμών.

Ιρλανδία

Το 2004, η Αρχή Ανταγωνισμού της Ιρλανδίας ολοκλήρωσε μελέτη για το επάγγελμα του μηχανικού. Στη μελέτη διαπιστώθηκε ότι το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο του επαγγέλματος του μηχανικού είναι ευρύ, με αποτέλεσμα να οδηγεί σε υψηλό επίπεδο ανταγωνισμού. Δεν υπάρχει απαίτηση κάποιος μηχανικός να εγγραφεί σε Επιμελητήριο ή Ένωση, προκειμένου να αποκτήσει το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματός του. Αρκεί ο τίτλος διπλωματούχου μηχανικού.

Υπάρχει το Ινστιτούτο Μηχανικών Ιρλανδίας με 20.000 μέλη και η Ένωση Τεχνικών Συμβούλων Ιρλανδίας ως έτερο βασικό επαγγελματικό Σώμα με περίπου 200 μέλη. Το 1995 η Αρχή ερεύνησε τη δημοσίευση λίστας από την Ένωση Τεχνικών Συμβούλων στην ιστοσελίδα της, με συνιστώμενες τιμές σχετικά με κατασκευαστικές, στεγανοποιητικές, δομικές και λοιπές εργασίες μαζί με τη μελέτη και τη συμβουλευτική εργασία του μηχανικού. Επίσης, στην ιστοσελίδα υπήρχε αναφορά της Ένωσης ότι δεν επιτρέπει στα μέλη της να ανταγωνίζονται μεταξύ τους

έχοντας ως βάση τις αμοιβές. Η Ένωση περιέλαβε διάφορες αναφορές με κατευθύνσεις σχετικά με αμοιβές στις ετήσιες εκθέσεις της για τα έτη 1999/2000 και 2000/2001. Η Αρχή Ανταγωνισμού πρότεινε στην Ένωση να αφαιρέσει από την ιστοσελίδα της οποιοδήποτε υλικό περιορίζει τον ανταγωνισμό. Η Ένωση ανταποκρίθηκε και συμμορφώθηκε με τη σύσταση.

Βουλγαρία

Το 2005, η Αρχή Ανταγωνισμού της Βουλγαρίας προέβλεψε σε έλεγχο της νομοθεσίας και του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τα επαγγέλματα των μηχανικών και αρχιτεκτόνων και πρότεινε να γίνουν νομοθετικές ρυθμίσεις για την κατάργηση των κατώτατων τιμών και άμβλυση των απαιτήσεων για είσοδο στο επάγγελμα. Το 2006, οι ελάχιστες τιμές αντικαταστάθηκαν με κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μέθοδο υπολογισμού του ποσού αποζημίωσης του μηχανικού για παροχή υπηρεσιών σε ότι αφορά στον αστικό σχεδιασμό και την επένδυση μελετών. Ο σχετικός νόμος εξουσιοδοτεί το Επιμελητήριο Μηχανικών να υιοθετεί τέτοιες κατευθυντήριες γραμμές. Ο νόμος απαγορεύει την πρόβλεψη για παροχή υπηρεσιών κάτω του κόστους, καθιερώθηκε μέθοδος υπολογισμού ελάχιστου κόστους για παροχή υπηρεσιών, καθορίστηκε ωριαία χρέωση, καθορίστηκαν συνθήκες διαπραγμάτευσης παροχής υπηρεσιών μηχανικού με άλλη χώρα και μέθοδο υπολογισμού ελάχιστου κόστους για παροχή εξουσιοδοτημένων υπηρεσιών σε διεθνείς μελέτες. Το Επιμελητήριο σχεδίασε τις ανωτέρω κατευθυντήριες γραμμές, ώστε να προσδιορίζει την αποζημίωση για την παροχή υπηρεσιών του μηχανικού. Η Αρχή έκρινε πως οι γραμμές αυτές παραβαίνουν τους κανόνες ανταγωνισμού και το Φεβρουάριο του 2008 πρότεινε την κατάργησή τους, κάτι το οποίο δε συνέβη. Τον Ιούλιο του 2008, η Αρχή με απόφασή της και σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Νομολογία, θεώρησε

την υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών ως αντικείμενο παρακώλυσης, περιορισμού και νόθευσης του ανταγωνισμού. Κατά της απόφασης ασκήθηκε έφεση ενώπιον του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου και τον Ιούνιο του 2009 η απόφαση ακυρώθηκε. Η Αρχή Ανταγωνισμού ερευνά παρόμοια υπόθεση στον τομέα κατασκευών στη Βουλγαρία, όπου η Εκτελεστική Επιτροπή του Επιμελητηρίου Βουλγάρων Εργολάβων Οικοδόμων υιοθέτησε τρία κείμενα, τα οποία στην ουσία καθόριζαν κατώτατες και ανώτατες τιμές για παροχή υπηρεσιών κατασκευής και εγκατάστασης. Η Αρχή θεωρεί ότι τα κείμενα συνιστούν περιορισμό του ανταγωνισμού και η υπόθεση εκκρεμεί.

Ουγγαρία

Η Αρχή Ανταγωνισμού της Ουγγαρίας αντιμετώπισε υπόθεση κατά του Τεχνικού Επιμελητηρίου το 1999, με υιοθέτηση προτεινόμενων τιμών. Το Επιμελητήριο δεσμεύτηκε να τροποποιήσει τους κανόνες του και η υπόθεση έληξε χωρίς διαπίστωση παράβασης.

Το 2005, η Αρχή εξέτασε υπόθεση κατά των αρχιτεκτόνων, σχετικά με το αν ορισμένες προβλέψεις του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας του Ουγγρικού Επιμελητηρίου Αρχιτεκτόνων περιορίζαν τον ανταγωνισμό. Οι διατάξεις περιλάμβαναν προτεινόμενες αμοιβές και μεθοδολογία υπολογισμού τους, οι οποίες προβλέπονταν στον Κώδικα Αμοιβών και στον Κώδικα Ανταγωνισμού του Επιμελητηρίου, καθώς επίσης και όρο για τους αρχιτέκτονες, προκειμένου να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς, να τηρούνται οι ρυθμίσεις του Επιμελητηρίου και η αμοιβή να είναι ανάλογη του υπό διαπραγμάτευση έργου, οι οποίες προβλεπόταν στον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας. Η Αρχή Ανταγωνισμού έκρινε ότι οι εν λόγω διατάξεις παραβίαζαν την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού και επέβαλε πρόστιμο.

ΖΗΤΗΜΑ ΜΕΙΖΟΝ

Ο χρόνος έκδοσης της απόδειξης παροχής υπηρεσιών

Ένα μείζον ζήτημα, όπως αυτό του χρόνου έκδοσης της απόδειξης παροχής υπηρεσιών από τους μηχανικούς που ασκούν ελευθέριο επάγγελμα, έθεσε, με μακροσκελέστατη επιστολή του, στον υπουργό Οικονομικών, **Γεώργιο Παπακωνσταντίνου**, ο πρόεδρος του ΤΕΕ, **Γιάννης Αλαβάνος**.

Το ζήτημα, όπως είναι γνωστό, προέκυψε από τις πρόσφατες αλλαγές στο φορολογικό σύστημα και το ΤΕΕ θέλησε να προλάβει «το εξόχως σοβαρό πρόβλημα, που υπάρχει κίνδυνος να δημιουργηθεί στους ασκούντες ελευθέριο επάγγελμα μηχανικούς, αν δε δοθούν επείγοντως οι δέουσες διευκρινίσεις από τα αρμόδια όργανα σχετικά με την εφαρμογή της παρ. 22 του άρθρου 19 του Ν. 3842/2010».

Το πλήρες κείμενο της επιστολής έχει ως εξής:

Α. Οι συμβάσεις (ενοικιές σχέσεις)

Α.1. Οι συμβάσεις των μηχανικών φέρουν τα χαρακτηριστικά της μίσθωσης έργου του **Αστικού Κώδικα** άρθρο 681 και επόμενα, μεταξύ των οποίων (και κατά την πάγια νομολογία):

ΑΚ 681: - Έννοια της μίσθωσης έργου. - «**Με τη σύμβαση έργου ο εργολάβος έχει υποχρέωση να εκτελέσει το έργο και ο εργοδότης να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή**».

• **Έννοια σύμβασης έργου.** Με τη σύμβαση έργου τα μέρη αποβλέπουν στην επίτευξη συγκεκριμένου τελικού αποτελέσματος. Αποβλέπουν ότι στην παροχή εργασίας, αλλά στο έργο που εκτελέστηκε. Η παροχή του εργολάβου είναι αδιαίρετη.

• **Έννοια του έργου.** Νοείται κάθε αποτέλεσμα της εργασίας και της δραστηριότητας του εργολάβου ανεξάρτητα από τη φύση του. Συνίσταται στη δημιουργία μιας νέας κατάστασης σε σχέση με εκείνη που προϋφίσταται.

• **Περιπτώσεις συμβάσεως έργου.** Η εκπόνηση μελέτης από μηχανικό για έκδοση οικοδομικής άδειας και η επίβλεψη του οικοδομικού έργου. Η επίβλεψη για την εκτέλεση ορισμένου έργου. Η εκπόνηση αρχιτεκτονικών και άλλων σχεδίων.

• **Αμοιβή.** Αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της μίσθωσης έργου. Αποτελεί βασική υποχρέωση του εργοδότη.

ΑΚ 694. - Χρόνος πληρωμής της αμοιβής. - **Η αμοιβή του εργολάβου καταβάλλεται κατά την παράδοση του έργου. Αν η αμοιβή συνίσταται σε χρήματα και δεν πιστώθηκε είναι τοκοφόρα από την παράδοση του έργου.**

Αν η παράδοση του έργου και η καταβολή της αμοιβής συμφωνήθηκε να γίνουν τμηματικά, η αμοιβή καταβάλλεται μόλις γίνει η παράδοση κάθε τμήματος.

• **Υποχρέωση εργολάβου προς προεκπλήρωση.** Ο εργολάβος δικαιούται να ζητήσει την αμοιβή του ταυτόχρονα με την παράδοση του έργου. Υποχρεούται σε προεκπλήρωση. Η υποχρέωση αυτή αποτελεί εξαίρεση από τις γενικές αρχές που ισχύουν στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις. Οφείλει να εκπληρώσει πρώτος τόσο την κύρια υποχρέωσή του όσο και κάθε άλλη, η οποία βάσει συμβατικού όρου ανάγεται σε κύρια υποχρέωση. Ο εργολάβος δε δικαιούται να επιδιώξει τη συμφωνηθείσα

Το περιεχόμενο του άρθρου 13 παρ. 3 του ΠΔ 186/1992 πριν και μετά την τροποποίησή του, φαίνεται παρακάτω:

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 13 του ΠΔ 186/1992 (ΚΒΣ) ως ίσχυε μέχρι την τελευταία τροποποίηση:	Το εδάφιο αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 22 του άρθρου 19 του Ν. 3842/2010 ως ακολούθως:
<p>«Στην περίπτωση Παροχής Υπηρεσίας η Απόδειξη εκδίδεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στο χρόνο που ορίζεται από τις διατάξεις των παραγράφων 14 και 15 του άρθρου 12 για το Τιμολόγιο, • με εξαίρεση την Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών των ασκούντων Ελευθέριο Επάγγελμα, η οποία εκδίδεται με κάθε επαγγελματική τους είσπραξη». 	<p>«Σε περίπτωση Παροχής Υπηρεσιών, η Απόδειξη εκδίδεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στο χρόνο που ορίζεται από τις διατάξεις των παραγράφων 14 και 15 του άρθρου 12 για το Τιμολόγιο, • με εξαίρεση την περίπτωση Παροχής Υπηρεσιών από τους ασκούντες Ελευθέριο Επάγγελμα προς το Δημόσιο και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, όπου η Απόδειξη εκδίδεται με κάθε επαγγελματική τους είσπραξη».
<i>Η κρίσιμη τροποποίηση είναι υπογραμμισμένη και bold</i>	
<p>Για το περιεχόμενο των παρ. 14 και 15 του άρθρου 12 του ΚΒΣ ιδέ παρ. Α5 της παρούσης.</p> <p>Εν συνεχεία, παρατίθενται οι απόψεις του ΤΕΕ και η αιτιολόγηση αυτών για την ορθή εφαρμογή της διατάξεως.</p>	

αμοιβή πριν παραδώσει ή προσφερθεί να παραδώσει το έργο.

• **Παράδοση του έργου.** Παράδοση και παραλαβή ενός έργου προϋποθέτουν την περάτωση ή την εκτέλεσή του. Εκτελεσμένο ή περατωμένο είναι όταν έχουν περατωθεί όλες οι συμφωνημένες εργασίες. Θα πρέπει να είναι αποπερατωμένο κατά τον τρόπο που προβλέπει η εργολαβική σύμβαση. Αν το έργο είναι εντελώς διαφορετικό από το συμφωνηθέν δεν υφίσταται εκπλήρωση της παροχής ούτε καν μερική.

• **Υπερμερία εργοδότη.** Αδι-

καιολογητή άρνηση του εργοδότη να παραλάβει το συμφωνηθέν και απαλλαγμένο ελαττωμάτων έργο τον καθιστά υπερήμερο.

• **Πίστωση της αμοιβής.** Η συμφωνία με την οποία παρέχεται προθεσμία για την καταβολή της αμοιβής. Για να είναι ορισμένη πρέπει να καθορίζεται το ύψος του πιστωθέντος ποσού, ο χρόνος εξόφλησης και αν αυτός είναι μεταγενέστερος του χρόνου παράδοσης του έργου.

• **Τμηματική καταβολή.** Η αμοιβή μπορεί να συμφωνηθεί κατά μονάδα παραγόμενου έργου, οπότε ▶

καταβάλλεται με την παράδοση των τμημάτων. Δυνατόν να συμφωνηθεί η αμοιβή να γίνεται κατά χρονικές μονάδες.

A.2. Η εκπλήρωση της παροχής ρυθμίζεται με τα άρθρα του κεφ. 9 «**Απόσβεση των ενοχών**» του ΑΚ μεταξύ των οποίων:

ΑΚ 416 Καταβολή. «**Η ενοχή αποσβέννεται διά καταβολής**».

ΑΚ 424 Δικαίωμα προς εξοφλητικήν απόδειξιν. «**Ο οφειλέτης καταβάλλων δικαιούται να απαιτήση έγγραφον εξοφλητικήν απόδειξιν, και, επί ολοσχερούς εξοφλήσεως, απόδοσιν του χρεωστικού εγγράφου. Εκ της αποδόσεως του χρεωστικού εγγράφου τεκμαίρεται η εξόφλησις του χρέους**».

A.3. Ο υπολογισμός της αμοιβής των μηχανικών είναι παρεπόμενη συμφωνία στην κύρια σύμβαση. Οι αμοιβές των μηχανικών και ο τρόπος καταβολής τους κανονίζεται από τις ειδικές περί αμοιβών μηχανικών αναγκαστικού δικαίου διατάξεις μεταξύ των οποίων:

ΝΔ 2726/53 «περί τροποποίησης και συμπληρώσεως του άρθρου 59 του από 17.7/16.8.23 ΝΔ»
Άρθρον μόνον (Διατίμηση).

«1. Ο κατά το άρθρο 59.1 του από 17.7/16.8.23 ΝΔ κανονισμός των ελαχίστων ορίων αμοιβής των μηχανικών εν γένει και αρχιτεκτόνων, εφαρμόζεται δι' όλης τας ειδικότητας των μηχανικών - μελών του ΤΕΕ.

Τα ως άνω ελάχιστα όρια αμοιβών αποτελούν κατώτεραν διατίμησιν υποχρεωτικήν δι' αμφοτέρα τα συμβαλλόμενα μέρη καταργουμένης κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του ως άνω άρθρου.

2. Ο κανονισμός ούτος των αμοιβών εκτείνεται εις την μελέτην, εφαρμογή, επίβλεψιν, εποπτείαν ή έλεγχον και παραλαβήν πάσης φύσεως έργων ή εγκαταστάσεων, καθώς και εις πάσης φύσεως τεχνικάς εν γένει εργασίας και υπηρεσίας, σχεδιαγράμματα, καταμετρήσεις, γνωμοδοτήσεις, πραγματογνωμοσύνας κ.λπ. ή αμοιβάς καταβαλλομένας εις τους μετέχοντας αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και τους κριτάς τούτων».

ΠΔ 696/74 Άρθρο 104 πληρωμή αμοιβής μελέτης.

«1. Η αμοιβή μελέτης καταβάλλεται τμηματικά και με την έγκριση του οικείου σταδίου της μελέτης. Ο λογαριασμός για την πληρωμή της αμοιβής του μελετητή συντάσσεται από τον μελετητή και υποβάλλεται στην υπηρεσία, η οποία τον ελέγχει, τον διορθώνει όταν απαιτείται και τον εγκρίνει μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή του».

2. Διά τα ιδιωτικά έργα, η πλήρης αμοιβή της μελέτης δέον να κατατίθεται, κατά τας κειμένας διατάξεις, προ της υποβολής της συνταχθείσης μελέτης προς έγκρισιν ή έκδοσιν της τυχόν απαιτουμένης αδείας.

3. Η πληρωμή εγκριθέντος κατά την παράγρ. 1 του παρόντος άρθρου λογαριασμού πρέπει να συντελείται εντός διμήνου από της εγκρίσεώς του, μετά την πάροδο του οποίου καταβάλλεται αυτοδίκαια ο τόκος υπερημερίας που ισχύει για τις οφειλές γενικά του Δημοσίου».

ΒΔ της 30-31 Μαΐου 1956 «Περί κανονισμού του τρόπου καταβολής της αμοιβής των μηχανικών εν γένει».

Άρθρο 1.4. Το ΤΕΕ συντάσσει τον οριστικό πίνακα αμοιβής

«4. Οι εν τη παρ. 1 του παρόντος άρθρου υποχρεούνται όπως γνωστοποιήσιν εις το ΤΕΕ την περαίωσιν της ανατεθείσης εις αυτούς μελέτης και τα εκ ταύτης προκύπτοντα στοιχεία, βάσει των οποίων το ΤΕΕ θα συντάσσει τον οριστικόν πίνακα αμοιβής, δι' ας περιπτώσεις αυτή δεν καθορίζεται υπό αρμοδίας Κρατικής Υπηρεσίας».

Άρθρο 2.3 Χρόνος καταβολής της αμοιβής

«3. Ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλη εις το ΤΕΕ το υπόλοιπον της αμοιβής, μετά την αφαίρεσιν του εν τω προηγουμένω εδαφίω φόρου επιτηδεύματος και τυχόν κατά την διάρκειαν της εργασίας κατατιθεμένων εις το ΤΕΕ προκαταβολών επί της αμοιβής.

Η καταβολή γίνεται εντός 15 ημερών από της περαιώσεως ή της παραδόσεως εις αυτόν της συντελεσθείσης μελέτης, εφ' όσον δεν χρήζει περαιτέρω εγκρίσεως παρά Δημοσίας Αρχής, ή χρήζει μιν τιαυτής εγκρί-

σεως, δεν ητήσαστο όμως ο οφειλέτης ταύτην εντός της ως άνω προθεσμίας των 15 ημερών.

Αιτηθείσης της εγκρίσεως της μελέτης εντός της ως άνω προθεσμίας παρά του υποχρέου εις την καταβολήν της αμοιβής ιδιώτου ή Νομικού Προσώπου Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου η αμοιβή καταβάλλεται εις το ΤΕΕ μετά την έγκρισιν της μελέτης και προ της εκδόσεως της απαιτουμένης αδείας προς εκτέλεσιν των περί ων η μελέτη εργασίων, εις ας δε περιπτώσεις δεν απαιτείται χορήγησις τιαυτής αδείας μετά την έγκρισιν της μελέτης υπό της αρμοδίας Αρχής και προ της παραδόσεως αυτής εις τον υποχρεον προς καταβολήν της αμοιβής».

Άρθρο 2.4 Άρνηση ή καθυστέρηση καταβολής της αμοιβής

«4. Σε περίπτωση άρνησης, δυστροπίας ή καθυστέρησης καταβολής της οφειλομένης αμοιβής τμηματικών πληρωμών έχει δικαίωμα εγέρσεως δικαστικής αγωγής ειςπράξεως της οφειλομένης αμοιβής, ο δικαιούχος μηχανικός ή τα δικαιούχα γραφεία μελετητών με οποιαδήποτε εταιρική μορφή, συμπεριλαμβανομένων και των κοινοπραξιών. Το αυτό δικαίωμα έχει και το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος. Αίτημα της καταψηφιστικής αγωγής θα είναι η καταβολή του οφειλομένου ποσού στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος. Τα ανωτέρω τυγχάνουν αναλόγου εφαρμογής και στην περίπτωση των ασφαλιστικών μέτρων.

A.4. Με τις διατάξεις του **Εμπορικού Νόμου** δίδονται οι ορισμοί της «Συναλλαγής» και του «Τιμολογίου»

1. «**Συνάλλαγμα συναλλαγής** λέγεται η σύμβασις, δι' ης ο έτερος των συμβαλλομένων υπόσχεται να ενεργήση την πληρωμήν ποσότητος χρηματικής εις άλλον τινά τόπον αντί της παρά του ετέρου χορηγουμένης αυτώ αξίας. Δεν πρέπει να συγχέεται τούτο με την συναλλαγματικήν: η συναλλαγή είναι το σκοπούμενον, η συναλλαγματική το μέσον της επιτυχίας του σκοπούμενου.

Είναι δε η συναλλαγή συνάλλαγμα συναϊνετικό, καταρτιζόμενον διά μόνης της συναίνεσεως των μερών, συναλλακτικόν, παράγον αμοιβαίας μεταξύ αυτών υποχρεώσεις, αμφοτερο-

βαρές, καθόσον ο εις των συμβαλλομένων δίδει τι διά να λάβη παρά του άλλου το αντίτιμον του δοθέντος.

Η συναλλαγή είναι συνάλλαγμα φύσεως ιδιαιτούσης, μετέχον κυρίως της πωλήσεως, της εκχωρήσεως, της ανταλλαγής, και των αρχών διαφόρων άλλων συναλλαγμάτων» (Γ. Ράλλης).

2. «Τιμολόγιον (κοινώς φατούρα) καλείται έγγραφον εκδιδόμενον υπό του πωλητού εν ω αναφέρονται περιληπτικώς το είδος, το ποσόν, το ποιόν, ο χρόνος και τόπος της πληρωμής και η τιμή των εμπορευμάτων, άτινα απετέλεσαν ή πρόκειται ν' αποτελέσωσι το αντικείμενον της συμβάσεως, ήτις ως επί το πολύ έστιν αγοραπωλησία ή ανταλλαγή.

Αλλ' ίνα το Τιμολόγιον αποτελέση εν τέλει απόδειξιν περί της καταρτισθείσης συμβάσεως, δέον κατά το άρθρον 109 του Εμπ. Κ. να έχη αποδεχθή τούτο ο αγοραστής, άλλως θεωρείται, ότι αποτελεί απλώς απόδειξιν της από του πωλητού προς τον αγοραστήν γενομένης προτάσεως.

A.5. Ο **Κώδικας βιβλίων και Στοιχείων** (ΚΒΣ ΠΔ 186/1992) χρησιμοποιεί τις διατάξεις του Εμπορικού Νόμου έτοι:

Άρθρο 2 Υπόχρεοι σε τήρηση βιβλίων και στοιχείων

«1. **Κάθε πρόσωπο που** αποβλέπει στην απόκτηση εισοδήματος από επιχείρησιν ή από ελευθέρην επάγγελμα ή από αναφερόμενο στο εξής με τον όρο **“επιτηδευματίας”**, τηρεί, εκδίδει, παρέχει, ζητά, λαμβάνει, υποβάλλει, διαφυλάσσει τα βιβλία, τα στοιχεία, τις καταστάσεις και κάθε άλλο μέσο σχετικό με την τήρηση βιβλίων και την έκδοση στοιχείων που ορίζονται από τον Κώδικα αυτό, κατά περίπτωση».

Άρθρο 12 Τιμολόγια. Εκκαθαρίσεις

«1. **Για την πώληση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών** από επιτηδευματία σε άλλο επιτηδευματία και τα πρόσωπα των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 2 του Κώδικα αυτού, για την άσκηση του επαγγέλματός τους ή την εκτέλεση του σκοπού τους, κατά περίπτωση, καθώς και για την πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών εκτός της χώρας **εκδίδεται τιμολόγιο**».

«14. Στην περίπτωση Παροχής Υπηρεσίας:

• Το Τιμολόγιο εκδίδεται με την ολοκλήρωση της παροχής.

• Όταν η παροχή υπηρεσίας διαρκεί, εκδίδεται Τιμολόγιο κατά το χρόνο που καθίσταται απαιτητό μέρος της αμοιβής, για το μέρος αυτό και την υπηρεσία που παρασχέθηκε.

• Πάντως, το Τιμολόγιο δεν μπορεί να εκδοθεί πέραν της διαχειριστικής περιόδου που παρασχέθηκε η υπηρεσία».

«15. Εάν ο αγοραστής των αγαθών ή υπηρεσιών είναι πρόσωπο της παραγράφου 3 του άρθρου 2, το τιμολόγιο μπορεί να εκδοθεί μέχρι το τέλος της διαχειριστικής περιόδου μέσα στην οποία έγινε η παράδοση ή η αποστολή των αγαθών ή η παροχή των υπηρεσιών ή η πιστοποίηση δημόσιων έργων.

Κατ' εξαίρεση, όλα τα φορολογικά στοιχεία του παρόντος άρθρου, τα οποία εκδίδονται στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου, επιτρέπεται να εκδίδονται μέχρι την εικοστή ημέρα του επόμενου μήνα με ημερομηνία έκδοσης την τελευταία ημέρα της διαχειριστικής περιόδου, εφόσον παραδίδονται μέχρι την ημέρα αυτή, σε αυτόν που αφορούν».

Άρθρο 18 παρ. 9 το βάρος της απόδειξης της συναλλαγής

«9. Το βάρος της απόδειξης της συναλλαγής φέρει, τόσο ο εκδότης, όσο και ο λήπτης του στοιχείου, οι οποίοι δικαιούνται να επιβεβαιώνουν τα αναγκαία στοιχεία του αντισυμβαλλόμενου από τη δήλωση έναρξης εργασιών ή από άλλο πρόσφορο αποδεικτικό στοιχείο, ... , τα οποία οι συμβαλλόμενοι υποχρεούνται εκατέρωθεν να παρέχουν, φέροντας ο καθένας και την ευθύνη για την ακρίβεια των στοιχείων που παρέχει».

A.6. Ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος αναφέρει τα εξής:

Άρθρο 52 παρ. 4

«4. Εξαιρητικά, για αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών

• για την επίβλεψη της εκτέλεσης κάθε είδους τεχνικών έργων που ορίζονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, ο προκαταβλητέος φόρος επιβάλλεται πριν από τη θεώρηση των ο-

κείων εργασιών από την αρμόδια αρχή στο ποσό της αμοιβής επίβλεψης του δικαιούχου όπως αυτή κατατίθεται στο Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ΠΔ 242/1984 (ΦΕΚ Α' 96) και προκειμένου

• για εκπόνηση μελετών ή σχεδίων και επίβλεψη έργων του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου και των κοινωφελών ή θρησκευτικών ιδρυμάτων, ο προκαταβλητέος φόρος κατά τα ποσοστά της παραγράφου αυτής, υπολογίζεται στο ποσό της συμβατικής αμοιβής.

• Το ποσό του φόρου που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην παρούσα αποδίδεται στη δημόσια οικονομική υπηρεσία της περιφέρειας, όπου βρίσκεται η επαγγελματική έδρα του δικαιούχου των αμοιβών αρχιτέκτονα ή μηχανικού με την υποβολή δήλωσης πριν από τη θεώρηση των σχεδίων ή μελετών ή από τη χορήγηση της σχετικής αδείας από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου.

Η δήλωση αυτή περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου της αμοιβής, τη διεύθυνσή του, τη νόμιμη ή συμβατική κατά περίπτωση αμοιβή, τον προκαταβλητέο φόρο, την αρμόδια για τη φορολογία δημόσια οικονομική υπηρεσία του ίδιου και εκείνου που του ανέθεσε τη σύνταξη της μελέτης ή των σχεδίων ή την επίβλεψη, πλην των περιπτώσεων που την ανάθεση έκαμε το δημόσιο.

• Η υπηρεσία του Δημοσίου, που είναι αρμόδια για τη θεώρηση των σχεδίων ή μελετών ή για τη χορήγηση της άδειας, απαγορεύεται να προβεί στη θεώρηση ή στη χορήγηση της άδειας, αν δεν καταβληθεί προηγούμενως στη δημόσια οικονομική υπηρεσία το οφειλόμενο ποσό του προκαταβλητέου φόρου. Η καταβολή αποδεικνύεται με την προσκόμιση του οικείου τριπλοτύπου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας».

B. Διευκρινίσεις επί των στοιχείων της Σύμβασης των Μηχανικών, της σύνταξης του Πινακίου Αμοιβής κατά τις περι

Μηχανικών Διατάξεις και της έκδοσης του Τιμολογίου κατά τον ΚΒΣ για την ταυτόχρονη καταβολή της αμοιβής.

1. Οι αλλαγές που επήλθαν με το νέο φορολογικό νόμο 3842/2010 και αφορούν:

(α) το χρόνο κτήσεως του εισοδήματος όσων ασκούν ελευθέριο επάγγελμα και

(β) το χρόνο έκδοσης της απόδειξης παροχής υπηρεσιών αυτών, απαιτείται, να διευκρινιστούν για τους μηχανικούς με τέτοιο τρόπο, ώστε να ληφθούν υπόψη οι ισχύουσες αναγκαστικού δικαίου διατάξεις περί μηχανικών, από τις οποίες δεν υπάρχει δυνατότητα παρέκκλισης.

2. Με τις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 22 του ν. 3842/2010 επιχειρείται στην ουσία μεταφορά κανόνων που ισχύουν στη Δ' πηγή (εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις), προκειμένου αυτοί να εφαρμοσθούν στα εισοδήματα Ζ' πηγής (ελευθέρια επαγγέλματα).

3. Στις συναλλαγές της Δ' πηγής (εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις) η παράδοση του αγαθού είναι αμέσως εκτιμητή και συμφωνημένη και η είσπραξη του αντιτίμου είναι ταυτόχρονη. Με την παράδοση του αντικειμένου πραγματοποιείται ταυτόχρονα και η καταβολή του αντιτίμου, εκτός αν έχει χορηγηθεί «πίστωση», η οποία δεν αφορά το παρόν ζήτημα.

Η υποχρέωση έκδοσης του φορολογικού στοιχείου (Τιμολόγιο) κατά τη χρονική στιγμή εκπλήρωσης της παροχής της αμοιβαίας σύμβασης και την ολοκλήρωση της «συναλλαγής» που προβλέπει η Δ' πηγή, αφορά σε αγοραπωλησίες αγαθών, ή χειρωνακτική ή Τεχνική Παροχή Υπηρεσιών, όπου παροχή και αντιπαροχή συμπίπτουν χρονικά «χέρι με χέρι». Μη σύμπτωση παροχής και αντιπαροχής χρονικά, συνεπάγεται, συμφωνία για έκδοση Τιμολογίου με «πίστωση».

4. Αντιθέτως, λαμβάνοντας υπόψη τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις περί των υπηρεσιών των αρχιτεκτό-

νων και μηχανικών, οι μηχανικοί είναι υποχρεωμένοι να παραδώσουν το έργο τους και να αναμείνουν την παρέλευση του χρόνου που προβλέπουν οι ανωτέρω ειδικές περί μηχανικών διατάξεις, ώστε να προσδιοριστεί η αμοιβή τους και να τους καταβληθεί, ενώ το έργο έχει παρασχεθεί και περιέλθει στη σφαίρα του εργοδότη.

Υπενθυμίζεται ότι ο προσδιορισμός των αμοιβών των αρχιτεκτόνων και μηχανικών και ο χρόνος που καθίστανται αυτές απαιτητές διέπονται από ειδικές διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, όπως το ΝΔ 2726/1953, το ΠΔ 696/74 (όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τα ΠΔ 99/1978, 152/1987, 515/1989), κ.ά. με συγκεκριμένο και αναλυτικό τρόπο (ΒΔ 30/5/1956).

5. Συνεπώς, με τη νέα ρύθμιση πρέπει να αποφευχθεί, στην περίπτωση των Μηχανικών, η σύνδεση της έκδοσης του Δελτίου Παροχής Υπηρεσιών μόνο με το χρονικό σημείο της Παράδοσης του έργου, γιατί κάτι τέτοιο θα παραγνώριζε ότι, κατά τις περί μηχανικών διατάξεις, η παράδοση της παροχής διαχωρίζεται χρονικά από το χρόνο εκπλήρωσης της αντιπαροχής και συνεπώς της καταβολής της αμοιβής. Διαφορετικά, ο μηχανικός καλείται να αναλάβει έναντι του κράτους υποχρεώσεις που δεν μπορεί να φέρει, αφού ο αντισυμβαλλόμενος εργοδότης δεν έχει αναλάβει ακόμη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον προσδιορισμό και την εκπλήρωση της αντιπαροχής και δεν έχει προχωρήσει στην καταβολή της αμοιβής.

6. Είναι ακόμη ενδεχόμενο, μέσα στο διάστημα, που παρέχεται από τις ειδικές διατάξεις στον εργοδότη για να καταβάλει την αμοιβή, είτε να ανακύψει περίπτωση μη έγκρισης του έργου από τον εργοδότη, είτε ακόμη και υπαναχώρησής του με την επίκληση ουσιαστών ελαττωμάτων, οπότε ακολουθεί η διαδικασία επίλυσης διαφορών. Υπάρχει όμως και η περίπτωση άρνησης, δυστροπίας ή καθυστέρησης για την πληρωμή του συμφωνηθέντος ποσού στον μηχανικό, οπότε και ▶

πάλι ακολουθείται η διαδικασία επίλυσης διαφορών. Εφόσον υπάρξει συμφωνία (συναίνεση) ή δικαστική απόφαση κατά την ειδική περί μηχανικών ταχεία δικαστική διαδικασία, καταβάλλεται η αμοιβή και ταυτοχρόνως εκδίδεται το Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών κατά τη διαδικασία «χέρι με χέρι», όπως προβλέπουν όλες οι σχετικές διατάξεις.

7. Οι συμβάσεις για μελέτες και λοιπές υπηρεσίες μηχανικών αφορούν εκτέλεση έργου, που υπόκειται στην τελική έγκριση και αποδοχή του ιδιοκτήτη (εργοδότη).

Το τελικό ύψος της διατιμημένης εκ του νόμου αμοιβής υπολογίζεται από το ΤΕΕ μετά την περαίωση της εκπόνησης της μελέτης, οπότε τότε και μόνο καθίσταται γνωστός ο προϋπολογισμός της κατασκευής, βάσει του οποίου υπολογίζεται η αμοιβή από το ΤΕΕ.

Ομοίως, μετά την περαίωση της άσκησης της επίβλεψης, τότε και μόνον, είναι γνωστή η πραγματοποιηθείσα δαπάνη του έργου επί της οποίας υπολογίζεται η αμοιβή επίβλεψης από το ΤΕΕ.

8. Από τα προεκτεθέντα γίνεται κατανοητό ότι στις περιπτώσεις μελετών και επιβλέψεων και εν γένει υπηρεσιών των αρχιτεκτόνων και μηχανικών, η έννοια «ολοκλήρωση της παροχής» που αναφέρεται στην παρ. 14 του άρθρου 12 του ΚΒΣ πραγματοποιείται με την καταβολή της αμοιβής από τον εργοδότη. Τοιούτοτρόπως, ο χρόνος έκδοσης του Δελτίου Παροχής Υπηρεσιών συμπίπτει με την καταβολή της αμοιβής, εκτός αν ο εργοδότης ζητήσει από το μηχανικό πίστωση, οπότε θα εκδοθεί Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών «επί πιστώσει».

9. Επισημαίνεται ότι η κατά τη σύμβαση συμφωνηθείσα αμοιβή ελέγχεται ως προς τη διατιμημένη, την οποία υπολογίζει υποχρεωτικά το ΤΕΕ. Η συμφωνηθείσα πρέπει να είναι, κατά το νόμο, ίση ή μεγαλύτερη από τη διατιμημένη. Αυτή η αμοιβή καταβάλλεται στο μηχανικό μέσω του ΤΕΕ. Συνεπώς, οι αμοιβές των μηχανικών τόσο ως προς το ύψος τους, όσο και ως προς το χρόνο είσπραξης δεν δύνανται να αμφι-

σβητηθούν. Είναι εύκολο να συλληφθεί η φορολογητέα ύλη και να προσδιορισθεί ο χρόνος απόκτησής της, ήτοι ο χρόνος κατάθεσης των αμοιβών στο ΤΕΕ.

10. Ιδιαίτερως τονίζεται ότι για την έκδοση οικοδομικής αδείας, στην οποία ως τελική διοικητική πράξη αποβλέπει η σύνταξη μελετών ιδιωτικών έργων, απαιτείται προ της χορήγησής της η καταβολή στο ΤΕΕ της αμοιβής του μηχανικού και καταβολή στη ΔΟΥ του προκαταβλητέου φόρου επί της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, αμοιβής. Και ομοίως, για τη θεώρηση της οικοδομικής αδείας προκειμένου το κύριο να συνδεθεί με τα κοινωφελή δίκτυα, απαιτείται η καταβολή στο ΤΕΕ της αμοιβής της επίβλεψης του Μηχανικού και καταβολή στη ΔΟΥ του αντίστοιχου προκαταβλητέου φόρου. Επίσης, προ πάσης καταβολής αμοιβής από το δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα προσκομίζεται στην αρμόδια υπηρεσία το παραστατικό πληρωμής του προκαταβλητέου φόρου.

11. Κατά τα προεκτεθέντα, η πολιτεία διασφαλίζοντας τα δημόσια έσοδα, έχει συνδέσει την καταβολή της αμοιβής των μηχανικών με συγκεκριμένες και υποχρεωτικές διοικητικές πράξεις, ώστε να μην αφήνεται κανένα περιθώριο στη βούληση των συμβαλλομένων μερών (Εργοδότης - Μηχανικός) να ρυθμίσουν τις μεταξύ τους σχέσεις εν αγνοία της. Δηλαδή:

- α. Καταβολή της αμοιβής μελέτης και πληρωμή του προκαταβλητέου φόρου πριν από τη χορήγηση της οικοδομικής αδείας.
- β. Καταβολή της αμοιβής επίβλεψης και πληρωμή του προκαταβλητέου φόρου πριν από τη θεώρηση της οικοδομικής αδείας.
- γ. Υπολογισμός της Διατιμημένης Αμοιβής από το ΤΕΕ, ήτοι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και είσπραξη της διά του ΤΕΕ.

12. Από τα αναφερθέντα στις προηγούμενες παραγράφους γίνεται κατανοητό ότι η διαδικασία συναλλαγής «χέρι με χέρι» παράδοση και πληρωμή (διατηρουμένου του δικαιώματος της χορήγησης πι-

στώσεως, που είναι συμφωνία μεταξύ των μερών, **αλλά** δεν επηρεάζει την προβλεπόμενη φορολογική υποχρέωση) της Δ' πηγής δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί στη συναλλαγή του μηχανικού, καθ' όσον τούτο προσκρούει στις ειδικές αναγκαστικού δικαίου διατάξεις για τους μηχανικούς. Κατ' αυτές, η παροχή της υπηρεσίας, ο υπολογισμός της αμοιβής της και η καταβολή της δεν είναι δυνατόν να συμπέσουν χρονικά όπως αναλύθηκε προηγούμενως.

Δεν αφήνεται τούτο σε καμία περίπτωση στη διακριτική ευχέρεια σύναψης συμφωνίας του μηχανικού με τον εργοδότη του, παρά μόνο για την προκαταβολή ή την πίστωση αν συμφωνηθούν.

Ενδιάμεση Προσωρινή Πληρωμή - Τμηματική Πληρωμή

13. Είναι αδύνατη η κοστολόγηση μερών του έργου της μελέτης ή επίβλεψης και η τιμολόγηση μέρους αυτού, διότι η απαραίτητη έγκριση του εργοδότη αναφέρεται στο σύνολο του έργου, μετά την παραλαβή του από αυτόν, αφού κατά την έννοια της σύμβασης έργου ο εργοδότης αποβλέπει στο τελικό αποτέλεσμα και μόνον, το οποίο είναι ένα και αδιαίρετο. Κατά συνέπεια, ο εργοδότης δεν μπορεί να εγκρίνει μέρος του έργου μεμονωμένως, αφού δεν είναι δυνατόν να διαιρεθεί αυτό. Συνήθως, δε, η εκπόνηση των μελετών, η διοίκηση έργων κ.λπ., διαρκεί πέραν του έτους και όχι σπάνια, περισσότερα χρόνια. Κατά τα άνω, εφόσον είχαν προβλεφθεί από τη σύμβαση ενδιάμεσες πληρωμές, οι συμφωνημένες με τον εργοδότη καταβολές αυτές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου, αποτελούν πληρωμές έναντι του συνολικού τιμήματος που θα προσδιορισθεί στο τέλος του έργου και όχι παράδοση και εξόφληση του μέχρι τότε εκτελεσμένου έργου, το οποίο δεν μπορεί να προσδιορισθεί ποσοτικά. Για τις καταβολές αυτές εκδίδεται βεβαίως το ισόποσο και συμφωνημένο δελτίο.

Επίλυση του προβλήματος

14. Έπειτα από τα προηγούμενα, και προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος λανθασμένης ερμηνείας των διατάξεων, θεωρούμε απαραίτητο να εκδοθεί από το υπουργείο ερμηνευτική εγκύκλιος με το ακόλουθο περιεχόμενο: «**Ειδικά για υπηρεσίες αρχιτεκτόνων και μηχανικών κατά τα προβλεπόμενα στο ΝΔ 2726/1953, ως χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής κατά τη σύμβαση, θεωρείται ο χρόνος εκπλήρωσης της υποχρέωσης και των δύο συμβληθέντων μερών, ήτοι αφενός της παράδοσης του έργου από τον μηχανικό και αφετέρου της καταβολής της αντίστοιχης αμοιβής από τον εργοδότη, όπως καθορίζονται στις περί μηχανικών αναγκαστικού δικαίου ειδικές διατάξεις, οπότε και ολοκληρώνεται η συναλλαγή και εκδίδεται το Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών**».

15. Τυχόν αντίθετη ερμηνεία, που θα αποσυνέδεε την έκδοση του φορολογικού στοιχείου και άρα τη φορολόγηση του εισοδήματος του μηχανικού από την πραγματική ολοκλήρωση της παροχής κατά τα άνω, θα δημιουργούσε σοβαρότατα προβλήματα στους ασκούντες το ελεύθερο επάγγελμα μηχανικούς, ενώ θα ήγειρε και ζητήματα ευνομίας και, εν τέλει, συνταγματικότητας της διάταξης, αφού θα επρόκειτο πλέον όχι για φορολόγηση εισοδήματος, αλλά για κατά κεφαλή υποχρεωτική εισφορά.

16. Επιπροσθέτως όλων των προηγούμενων, αλλά και βάσει αυτών, θεωρούμε ως στεκμηριώτο διαχωρισμό της παροχής υπηρεσιών προς τον Ιδιωτικό Τομέα της οικονομίας από την παροχή των **ιδίων υπηρεσιών από τους ίδιους παρόχους** προς το Δημόσιο και τα ΝΠΔΔ, ο οποίος επιχειρείται με την παρ. 22 του άρθρου 19 του Ν. 3842/2010.

17. Στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση.

Οι απόψεις του ΤΕΕ στο νομοσχέδιο για την Οδική Ασφάλεια

Με το σχέδιο νόμου για την Οδική Ασφάλεια, το οποίο κατάρτισε το υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, υιοθετείται πλήρως η πρόταση του ΤΕΕ για ίδρυση του Εθνικού Συμβουλίου Οδικής Ασφάλειας (ΕΣΟΑ). Εάν ακολουθηθεί και η ουσιαστική λειτουργία του θεσμού, τότε θα μιλάμε για ένα σημαντικό βήμα στην κατεύθυνση της αύξησης της Οδικής Ασφάλειας, επισημαίνει το Παρατηρητήριο Οδικής Ασφάλειας του ΤΕΕ, στο κείμενο των παρατηρήσεών του επί του νομοσχεδίου.

Επίσης, με το ίδιο σχέδιο νόμου αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά το θέμα του ελέγχου των οχημάτων από το ΚΤΕΟ, κάτι που είχε επισημάνει το ΤΕΕ - ΠΟΑ με ανακοίνωσή του (23.03.2010), στην οποία διατύπωνε την έντονη ανησυχία του διότι 2,5 εκ. οχήματα κυκλοφορούν την τελευταία τριετία χωρίς έλεγχο ΚΤΕΟ. Στην ίδια ανακοίνωση, υπογραμμίζόταν ότι η καθυστέρηση για 8 χρόνια της διαπίστευσης των δημόσιων ΚΤΕΟ συνιστά πρόβλημα που χρήζει άμεσης αντιμετώπισης, κάτι που επιχειρείται με το νομοσχέδιο.

Κατά τα άλλα, το ΤΕΕ - ΠΟΑ, στο κείμενο των παρατηρήσεών του διατυπώνει σειρά προτάσεων - τροποποιήσεων, οι οποίες προκύπτουν από την πολύχρονη πείρα του και θίγουν καίρια ζητήματα της Οδικής Ασφάλειας. Και συγκεκριμένα:

Ενώ προβλέπεται η δημιουργία Γενικής Δ/σης Οδικής Ασφάλειας στη Γραμματεία Μεταφορών, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη συντονισμού - συνεργασίας με την υπό ίδρυση Δ/ση Ελέγχου Οδικής Ασφάλειας στη ΓΤ Δημοσίων Έργων, βάσει της Οδηγίας 2008/96 της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Απουσιάζει πλήρως κανονιστικό πλαίσιο για τις πραγματογνωμοσύνες οδικών ατυ-

χημάτων, καθώς και απαιτήσεις για προϋποθέσεις εκπαίδευσης και πιστοποίησης για τους πραγματογνώμονες. Στο υφιστάμενο καθεστώς, ο καθένας μπορεί να δηλώνει πραγματογνώμονας χωρίς την απαίτηση συγκεκριμένων προσόντων.

Δε γίνεται καμία αναφορά στη διάρκεια ισχύος της άδειας οδήγησης και ιδιαίτερα των ηλικιωμένων, καθώς και στην επιμόρφωση των οδηγών. Επίσης, δε γίνεται αναφορά σε οδηγούς, οι οποίοι πάσχουν από ασθένειες που προκαλούν μείωση των αντανακλαστικών τους και όχι λίγες φορές συμμετέχουν σε συγκρούσεις.

Καμία αναφορά, επίσης, δεν υπάρχει σε ό,τι αφορά την κατασκευή και λειτουργία Σταθμών Ελέγχου Επικίνδυνων Εμπορευμάτων στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο, όπως και στη συγκρότηση και λειτουργία του Κεντρικού Φορέα που θα διαχειρίζεται πανελλαδικά την όλη λειτουργία τους. Δεδομένου ότι η ΓΤ Δημοσίων Έργων έχει ολοκληρώσει τόσο την τυπολογία των Σταθμών Επικίνδυνων Εμπορευμάτων, όσο και τη χωρο-

θέτηση αυτών, δεν προβλέπεται η απαραίτητη συνεργασία για την τελική και ουσιαστική προώθηση του θέματος. Σημειώνεται ότι η ανυπαρξία αυτών των σταθμών παρατείνει το σημερινό καθεστώς, κατά το οποίο η Τροχαία αρνείται - ευλόγως - για λόγους ασφαλείας να πραγματοποιήσει ελέγχους παρά την οδό. Αποτέλεσμα είναι η χώρα μας να παραβαίνει συστηματικά την υποχρέωσή της να αποστέλλει στις αρμόδιες ευρωπαϊκές υπηρεσίες φύλλα ελέγχου επικίνδυνων εμπορευμάτων απειλούμενη με πρόστιμα.

Επιπλέον, απαιτείται η κυκλοφοριακή σύνδεση Ιδιωτικών ΚΤΕΟ για φορτηγά, να προδιαγραφεί με αρτιότερα και επαρκέστερα γεωμετρικά δεδομένα, λόγω των δυσμενέστερων γεωμετρικών χαρακτηριστικών των

βαρέων οχημάτων.

Ακόμη, στο νομοσχέδιο δεν υπάρχει αναφορά για την έναρξη του άμεσου τεχνικού ελέγχου σε ό,τι αφορά τα βαρέα οχήματα και τις μοτοσυκλέτες άνω των 50cc. Ο έλεγχος αυτός έχει καθυστερήσει πλέον των επτά μηνών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την Οδική Ασφάλεια.

Σε ό,τι αφορά τις διατάξεις που αναφέρονται στα πρατήρια υγρών καυσίμων, το ΤΕΕ - ΠΟΑ ζητά να διατηρηθούν σε ισχύ οι αποστάσεις που αφορούν στην ασφάλεια της αστικής συγκοινωνίας, στην περίπτωση που αυτό έχει και άλλη χρήση, η ελάχιστη απόσταση θα πρέπει να καθορισθεί με βάση τον κίνδυνο ανάφλεξης και υποχρεωτικά πρέπει να προβλέπεται άλλη είσοδος και έξοδος. Ως προς τη μεταβατική περίοδο προσαρμογής θα πρέπει να περιορισθεί το πολύ σε 5 από 12 χρόνια, αλλά και να επανεξεταστεί η πρόβλεψη ότι η μεταστέγαση θα γίνει σε περιοχή του συγκεκριμένου Δήμου, αρκεί σ' αυτήν να μην απαγορεύεται η χρήση πρατηρίου υγρών καυσίμων.